

“Ab in die Kinderwelt - Neu!”

Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej dla I etapu edukacji

sierpień, 2022 r.

Informacje o autorkach programu

Iwona Breguła – Hanysek

- absolwentka Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie (filologia germańska), Pedagogiki na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach Filia w Cieszynie (edukacja wczesnoszkolna) oraz Studiów Podyplomowych w Wyższej Szkole nauk Pedagogicznych w Warszawie (geografia)
- nauczycielka dyplomowana z 24 - letnim stażem pracy w różnych typach szkół, obecnie nauczycielka języka niemieckiego jako języka obcego nowożytnego jako języka mniejszości narodowej niemieckiej i geografii w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Miedarach oraz w Szkole Podstawowej w Kopienicy
- członkini Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego w Katowicach

Barbara Chyłka

- absolwentka Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego (katechetyka), Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych TWP oraz licencjatka z filologii germańskiej Uniwersytetu Opolskiego, Wydziału Historyczno-Pedagogicznego Uniwersytetu Opolskiego z zakresu historii
- ukończyła Kurs Kwalifikacyjny w zakresie zarządzania oświatą
- certyfikowana trenerka edukacyjna i terapeutka zajęciowa
- nauczycielka dyplomowana z 17 - letnim stażem pracy w różnych typach szkół oraz przedszkolu, była dyrektorka szkoły podstawowej
- aktywna w zakresie szkoleń dla nauczycieli i uczniów w edukacji nieformalnej
- członkini Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego w Opolu

Małgorzata Paszkowiak

- absolwentka Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych w Zabrze (język niemiecki) oraz filologii germańskiej na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach
- nauczycielka dyplomowana z 14 - letnim stażem pracy w różnych typach szkół, obecnie nauczyciel języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej w Szkole Podstawowej nr 16 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2 w Tarnowskich Górach
- członkini Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego w Katowicach

Wszystkie autorki uczestniczyły w licznych szkoleniach, warsztatach oraz seminariach metodycznych z zakresu nauczania języka niemieckiego zarówno w kraju jak i za granicą. To pasjonatki i propagatorki nauczania języka niemieckiego oraz prelegentki prowadzące warsztaty metodyczne dla innych nauczycieli. Ponadto są autorkami materiałów dydaktycznych dla Domu Współpracy Polsko - Niemieckiej w Opolu, Niemieckiego Towarzystwa Oświatowego, Programu Niwki oraz Wydawnictw Językowych.

Spis treści

- 1. Ogólna charakterystyka i koncepcja programu**
 - 1.1. Podstawy teoretyczne i koncepcje pedagogiczne**
 - 1.2. Adresaci programu**
 - 1.3. Warunki realizacji programu**
 - 1.4. Podstawy prawne**
- 2. Cele kształcenia i wychowania**
 - 2.1. Szczegółowe cele kształcenia i wychowania**
- 3. Treści nauczania — zagadnienia tematyczne**
 - 3.1. Zalecany zakres tematyczny realizowany na I etapie edukacyjnym**
- 4. Techniki nauczania, uczenia się i metody pracy — sposoby osiągnięcia celów edukacyjnych**
 - 4.1 Techniki nauczania wymowy**
 - 4.2. Techniki nauczania słuchania ze zrozumieniem**
 - 4.3. Techniki nauczania mówienia, w tym poszerzające słownictwo i struktury językowe**
 - 4.4. Techniki nauki czytania, w tym czytania ze zrozumieniem**
 - 4.5. Techniki nauczania umiejętności pozajęzykowych, w tym kształcenie percepcji wzrokowych i manualnych**
 - 4.6. Techniki nauki pisania**
 - 4.7. Techniki wielorakie**
 - 4.8. Formy socjalne**
 - 4.9. Indywidualizacja procesu nauczania**
- 5. Opis założonych osiągnięć ucznia**
- 6. Procedury oceniania uczniów**
- 7. Przykładowe teksty kultury do wykorzystania na zajęciach**
- 8. Bibliografia i literatura pomocnicza**

1. Ogólna charakterystyka i koncepcja programu

1.1. Podstawy teoretyczne i koncepcje pedagogiczne

Niniejszy program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej „**Ab in die Kinderwelt - Neu!**” dla I etapu edukacji uwzględnia nową podstawę programową języka mniejszości narodowej - języka niemieckiego podpisaną 1 sierpnia 2022 r. Tym samym dotychczasowe programy tracą ważność wraz z dniem 31 sierpnia 2022 roku.

Zgodnie z założeniami zadań szkoły nauka języka mniejszości narodowej jest procesem, w ramach którego odbywa się kształtowanie i **wzmacnianie poczucia** tożsamości narodowej i świadomości **indywidualnej, kulturowej, narodowej i regionalnej**, ale także kształcenie językowe, literackie i kulturowe.

Wielką wartość w życiu każdego człowieka stanowią rodzina, środowisko lokalne, ojczyzna oraz język. Dlatego też nieocenioną rolą nauczyciela jest uświadamianie uczniom, że wobec tych wspólnot każdy z nas ma obowiązki. To właśnie dlatego proces nauczania języka mniejszości narodowej powinien być wspierany przez poznanie zwyczajów oraz właściwych zachowań w środowisku rodzinnym, lokalnym i szkolnym.

Już na etapie wczesnoszkolnym, podczas zajęć języka mniejszości narodowej niemieckiej uczeń będzie miał możliwość:

- dostrzegać i rozumieć wartość swego języka ojczystego, nabierać świadomości swojej tożsamości narodowej;
- poznać podstawowe elementy przyrody, kultury materialnej i duchowej mniejszości narodowej, do której należy.

Publikacja ta jest propozycją, bazą do modyfikowania i tworzenia własnego programu nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej odpowiadającego potrzebom uczniów na etapie nauczania wczesnoszkolnego. Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości, który macie Państwo przed sobą, opiera się na **pedagogice konstruktywistycznej**, co oznacza, że uczeń zdobywa wiedzę poprzez poszukiwanie, doświadczanie, obserwację, interpretację i sprawdzenie swoich wiadomości. Program opiera się ponadto na **założeniach neurodydaktyki** głoszącej zasady nauczania i uczenia się przyjaznych mózgowi. Praca ucznia ma być twórcza, a nauczyciel kreatywnym pedagogiem, który będzie inspirował i zachęcał do odkrywania świata, tworzenia oraz działania. Zakłada on także uzyskanie przez ucznia kompetencji komunikacyjnych poprzez nabywanie ich w sposób **spiralny**. Jest to bardzo istotny model nauczania w odróżnieniu od liniowego, ponieważ pozwala na odwoływanie się do wcześniej poznanej wiedzy, na jej przywoływanie, przypominanie i na rozbudowywaniu już istniejącej bazy.

Nie można zapomnieć również o **budowaniu wewnętrznej motywacji**, bez której uczenie się nie będzie miało sensu. Rozwój dziecka w młodszym wieku szkolnym wskazuje, że motywacja ukierunkowuje jego działania, choć jest ona na tym etapie jeszcze motywacją zewnętrzną, czyli dziecko nie rozumie po co się uczy, nie uczy się dla siebie, korzysta z tego co naucza nauczyciel. Znając podstawy rozwojowe dziecka w młodszym wieku szkolnym nauczyciel sprawi, że uczenie będzie przyjemnością, będzie ciekawe. Wchodząc z językiem niemieckim w świat dziecka, staramy się zrozumieć jego świat, podążając za nim wykorzystując do nauki języka zabawę.

1.2. Adresaci programu

Program nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości przeznaczony jest dla nauczycieli uczących dzieci w młodszym wieku szkolnym, którzy w wielu przypadkach posługują się językiem niemieckim w środowisku rodzinnym. Zdarza się jednak, że znajomość języka zanikła w starszych pokoleniach i uczeń zaczyna jego naukę od podstaw w szkole. Rolą nauczyciela jest takie przygotowanie zajęć, by zarówno uczniowie posługujący się już językiem niemieckim, najczęściej tylko w mowie, i uczniowie rozpoczynający jego naukę w szkole, zostali przygotowani do posługiwania się nim na poziomie użytkownika początkującego, po to by był on w stanie kontynuować naukę na dalszym etapie edukacji. Nadrzędnym celem programu jest więc nabywanie kompetencji komunikacyjnych ucznia przy jednoczesnym wspieraniu go w rozwoju psychofizycznym. Istotnym elementem pracy nauczyciela na I poziomie edukacji jest również realizacja działań dydaktyczno-wychowawczych poprzez współpracę z rodzicami.

Zadaniem nauczyciela jest uwrażliwienie rodziców na potrzeby i możliwości dziecka, czyli dostarczanie im wiedzy pedagogicznej, wskazując osiągnięcia, w tym mocne i słabe strony dziecka, jego powodzenia i niepowodzenia, podejmowane próby, po to, aby rodzic mógł świadomie współuczestniczyć w realizacji zakresu zadań dydaktyczno-wychowawczych. Program ten przeznaczony jest również dla **rodziców i dyrektorów** szkół, ponieważ służy ukazaniu specyfiki pracy z dzieckiem w młodszym wieku szkolnym jak również pozwala zapoznać się z celami nauczania na tym poziomie oraz sposobami osiągania tych celów, prezentuje techniki nauczania, uczenia się, metody pracy i formy społeczne. Adresatem programu są też sami **uczniowie**, którym zajęcia z języka niemieckiego jako języka mniejszości pozwalają na podtrzymanie tożsamości narodowej, kulturowej i językowej. Ponadto, zajęcia te służą uczniom poszerzaniu ich horyzontów, realizacji zainteresowań oraz nabywaniu kompetencji kluczowych.

1.3. Warunki realizacji

Program zakłada nauczanie języka niemieckiego na I etapie edukacji w wymiarze 1 godziny lekcyjnej tygodniowo **z uwzględnieniem dodatkowych treści, które można wykorzystać na 2 lub 3 godzinie przyznanej dodatkowo przez organ prowadzący.**

Pracę na programie można rozpocząć z uczniem zarówno sześć - jak i siedmioletnim. Warunki do pracy z grupą często nauczyciel musi kreować sam. Jeżeli nie posiada swojej klasopracowni jest zmuszony do bycia bardziej elastycznym w zmianach realizacji celów poszczególnych lekcji. Niniejszy program zakłada jego modyfikację w zależności od możliwości stwarzanych przez szkołę do jego realizacji, ale również od potrzeb uczniów i nauczycieli. Tempo i zakres wprowadzanych umiejętności dostosowywany jest do poziomu grupy. Na pierwszym miejscu uwrażliwiamy ucznia na rytm i melodię języka niemieckiego. Następnie rozwijamy sprawności rozumienia ze słuchu i poprawnego artykułowania, a w końcowym etapie skupiamy się na czytaniu i pisaniu podparte obrazem.

Program zakłada również stopniowe wprowadzanie dziecka w świadome uczenie się i ocenianie własnych postępów w nauce (samoocena, portfolio).

1.4. Podstawy prawne

Program nauczania języka niemieckiego dla mniejszości narodowej I etapu edukacji opiera się na poniższych nadrzędnych dokumentach. Są to:

Podstawy prawne:

- USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59 i 949) Obowiązuje od dnia 1 września 2017 r.
- USTAWA o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U.2021.0.1915)
- USTAWA z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. 2005 nr 17 poz. 141)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 1 marca 2017 r. w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. 2017, poz. 481)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1627)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI I NAUKI z dnia 4 lutego 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz.U. 2022 poz. 276)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r., poz. 356)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI I NAUKI z dnia 1 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U.2022, poz.1717)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2019 poz. 373 z późn.zm.)
- Europejski System Opisu Kształcenia Językowego.

2. Cele kształcenia i wychowania

Nauczyciele nauczający języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej, który jest elementem kształtującym poczucie tożsamości narodowej dziecka, zobligowani są do realizacji celów kształcenia ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Uwzględniając doskonalenie umiejętności takich jak: mówienie, słuchanie, czytanie, pisanie i odbiór różnorodnych tekstów kultury.

Wspomniana powyżej podstawa programowa formułuje dla szkoły podstawowej trzynaście celów ogólnych, które każdy nauczyciel uczący języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej realizuje na swoich lekcjach:

- poprzez teksty literackie i realizoznawstwo rozwija w uczniu poczucie patriotyzmu i miłości do małej ojczyzny, wzmacnia poczucie tożsamości indywidualnej i narodowej, jak również rozbudza i zaspokaja ciekawość poznawczą oraz motywację do nauki języka niemieckiego,
- zapoznając ucznia ze zwyczajami i obyczajami panującymi w Niemczech uczy go szacunku dla tradycji oraz kształtuje postawę otwartą wobec świata i innych ludzi,
- ukazuje wartość wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności oraz rozwija umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania,
- wykorzystując muzykę i filmy niemieckojęzyczne wzmacnia poczucie tożsamości kulturowej,
- wprowadzając zabawy tematyczne, w których dzieci wcielają się w określone role, znane z życia pozaszkolnego, wspiera ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji,
- stosując gry ruchowe, zabawy asocjacyjne, dramę oraz zabawy z piosenką, rymem i wierszem rozwija kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość dziecka.

W nowej podstawie programowej dla I etapu edukacyjnego wyznaczono trzy ogólne cele kształcenia:

- 1) świadomość własnego dziedzictwa narodowego
- 2) kształcenie językowe
- 3) kształcenie literackie i kulturowe.

Dla podtrzymania tożsamości narodowej bardzo istotne jest, aby dzieci jak najwcześniej rozpoczęły systematyczną naukę języka, by mogły równocześnie poznawać kulturę kraju ojczystego oraz kraju zamieszkania i wychowywać się w duchu otwartości oraz tolerancji dla innych kultur.

2.1. Szczegółowe cele kształcenia

Cele ogólne rozwoju ucznia stanowią źródło celów szczegółowych, opisanych w formie efektów, które uczeń powinien osiągnąć pod koniec I etapu edukacyjnego. Uczeń, aby je osiągać, realizuje zadania, wymagające wielokierunkowej aktywności.

1. W zakresie świadomości własnego dziedzictwa narodowego uczeń poznaje podstawowe elementy przyrody, kultury materialnej i duchowej mniejszości narodowej, do której należy;

2. W zakresie kształcenia językowego uczniów:

- 1) uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji;
- 2) czyta ze zrozumieniem krótkie, proste teksty literackie;
- 3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje;
- 4) zna formy użytkowe: życzenia, zaproszenie, list;
- 5) zna i stosuje formy grzecznościowe w kontaktach międzyludzkich;
- 6) tworzy w formie ustnej i pisemnej kilkuzdaniową wypowiedź;
- 7) dobiera właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych;
- 8) uczestniczy w rozmowach: zadaje pytania, udziela odpowiedzi i prezentuje własne zdanie;
- 9) poszerza zasób słownictwa, czytając proste teksty literackie oraz inne teksty kultury;
- 10) zna alfabet: rozróżnia litery, głoski, znaki fonetyczne; dzieli wyrazy na sylaby; oddziela wyrazy w zdaniu, oddziela zdania w tekście i poprawnie je zapisuje (zgodnie z elementarnymi zasadami ortografii i interpunkcji);
- 11) przepisuje pojedyncze wyrazy i zwroty;
- 12) pisze krótkie i proste zdania według wcześniej poznanych schematów;
- 13) przepisuje teksty, pisze z pamięci i ze słuchu; w miarę swoich możliwości samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe.

3. W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego uczniów:

- 1) czyta i recytuje, z uwzględnieniem interpunkcji, intonacji, akcentów, poprawnej wymowy;
- 2) wykorzystuje teksty literackie do tworzenia własnych wypowiedzi;
- 3) czyta wskazane teksty literackie i wypowiada się na ich temat.

Nauczyciel języka niemieckiego I etapu edukacji, realizując zadania dydaktyczne wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego, podejmuje w sposób pośredni realizację zadań wychowawczych. Przygotowuje ucznia do nabywania umiejętności społecznych i informatycznych, tak aby potrafił on funkcjonować w grupie i w społeczeństwie. Uczeń nabierając doświadczenia zaczyna być w stanie oceniać zachowanie swoje i innych kolegów, czy koleżanek, wyciągać wnioski i nabierać coraz bardziej świadomie postaw otwartości

i koleżeństwa wobec innych. Tym samym uczy się współpracy. Dziecko w tym okresie poznaje reguły życia w grupie, dlatego nauczyciel dostarcza mu przykładów rozwiązywania sytuacji społecznych, tworzy okazję do współpracy i zajmowania różnych pozycji w grupie, pozwala uczniowi planować i realizować zadania, umożliwia podejmowanie decyzji, ponoszenia konsekwencji podjętych decyzji, wspierając działania dziecka, ucząc je w ten sposób

samodzielności i skuteczności działania. To nauczyciel jest autorytetem dla dziecka i to on właśnie stanowi wzorzec do naśladowania w każdej dziedzinie. Nauczyciel jest też przewodnikiem po świecie, pozwala odkrywać, badać, przeprowadzać doświadczenia, wypróbować, pozwala na samodzielne wyciąganie wniosków.

Ponadto ucząc języka mniejszości narodowej mamy do osiągnięcia jeszcze jeden z celów wychowawczych jakim jest wspieranie dziecka w budowaniu własnej tożsamości. Należy uświadamiać dzieciom ich przynależność narodową i kulturową ucząc ich jednocześnie postawy otwartości, tolerancji i poszanowania dla innych narodów i kultur.

3. Treści nauczania – zagadnienia tematyczne

Treści edukacyjne nauczane w pierwszym etapie edukacyjnym języka mniejszości narodowej niemieckiej muszą być dla dziecka interesujące oraz muszą być adekwatne do potrzeb komunikacyjnych dzieci w ich codziennym życiu. Nauczyciel wprowadzając słownictwo powinien brać pod uwagę pragmatyczność danego materiału, tak aby uczeń miał możliwość wykorzystania zdobytej wiedzy z niemieckojęzycznymi rówieśnikami. Zgodnie z nową podstawą programową treści nauczane podczas zajęć języka mniejszości narodowej powinny bazować na:

- 1) świadomości dziedzictwa narodowego lub etnicznego
- 2) kształceniu językowym
- 3) kształceniu literackim i kulturowym

Ważnym aspektem jest fakt, że dzieci w różnym stopniu opanowały język niemiecki w swoim domu rodzinnym. Mając na uwadze taką dysproporcję w poziomie językowym uczniów, nauczyciel powinien realizować zajęcia w sposób spiralny, zaczynając zawsze od łatwiejszych treści stopniowo przechodząc do trudniejszych, tak aby każdy uczeń osiągnął sukces.

Należy jak najczęściej powtarzać zwroty i wyrażenia, które w ten sposób zostaną przez ucznia automatycznie opanowane. Input językowy, który nauczyciel oferuje swoim uczniom powinien być jak największy, aby uczniowie, którzy są w fazie inkubacji języka mogli zgromadzić jak największe słownictwo pasywne, a następnie aktywne. Można to osiągnąć między innymi przez:

- kontakt dziecka z autentycznymi tekstami językowymi jakimi są np. wierszyki, rymowanki, piosenki, bajki, filmy krótkometrażowe, teksty literackie;
- używanie języka niemieckiego jako języka lekcyjnego, tak zwany język lekcji, a w tym umożliwienie uczniowi uczestnictwa w tworzeniu różnych sytuacji poprzez działanie.

Dziecko w naturalny sposób przyjmuje niemierzalną dawkę słów, które jest w stanie zapamiętać na danych zajęciach, które go zaintrygowały, wpadły mu w ucho lub były mu potrzebne w danej chwili. Najważniejsze dla nas jest stworzyć dziecku okazję do osłuchiwania się z językiem niemieckim i okazję do wykorzystywania go poprzez działalność twórczą, przy okazji której będzie dochodziło do swobodnej jego wypowiedzi.

Każde z dzieci, na odpowiednim do swojego poziomu rozwoju etapie, zaczyna komunikować się werbalnie, gdyż ma naturalną potrzebę wypowiedzenia się. Jeśli konsekwentnie będziemy posługiwać się językiem docelowym (niemieckim) oraz akceptować popełniane przez uczniów błędy językowe, czasami dyskretnie je poprawiając oraz nagradzać postępy i starania dzieci, osiągniemy sukces.

Tematyka zajęć musi być bliska dziecku, dotyczyć jego świata, tego co się wokół dzieje i z czym dziecko ma do czynienia. Proponowane zakresy tematyczne ułożone są spiralnie, czyli do tych samych treści wraca się na coraz wyższych poziomach i rozszerza ich zakres.

Należy pamiętać, iż **wybór wykorzystywanych na lekcjach materiałów dydaktycznych leży w gestii nauczyciela. Zaproponowaną tematykę można realizować również na dodatkowych godzinach języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej przyznanych przez organ prowadzący. Obecnie jedynym dopuszczonym podręcznikiem, do pracy na lekcji jest seria: „Niko” Wydawnictwa Klett, z której można wybrać elementy ułatwiające realizację podstawy programowej. Ponadto można skorzystać także z materiałów zawartych w innych podręcznikach do języka niemieckiego.**

3.1. Proponowany zakres tematyczny realizowany na I etapie edukacyjnym:

Proponowany zakres tematyczny:
1) Ja i moje otoczenie - przedstawianie się, przywitania i pożegnania - rodzina i przyjaciele - liczby - moje zwierzątko
2) Czas wolny - hobby, zainteresowania - zabawki - kolory - wakacje
3) Mieszkanie - moja miejscowość, - dom, meble - czynności wykonywane w domu
4) Szkoła - czynności w szkole - przybory szkolne
5) Życie codzienne - jedzenie i picie, zdrowe odżywianie - części ciała i dolegliwości - ubrania - sklep i zakupy

<ul style="list-style-type: none"> - obowiązki i rutynowe czynności - plac zabaw i zabawy
<p>6) Czas</p> <ul style="list-style-type: none"> - pory roku i miesiące - pogoda
<p>7) Uroczystości rodzinne, tradycje i święta</p> <ul style="list-style-type: none"> - urodziny - Mikołaj, święta Bożego Narodzenia, Wielkanoc - Dzień Matki, Dzień Ojca, Dzień Babci, Dzień Dziadka - Dzień Świętego Marcina
<p>8) W świecie fantazji</p> <ul style="list-style-type: none"> - wybrane bajki i baśnie - malarstwo, wybrane dzieła artystów, np. F.Hundertwasser, P. Klee, F. Marc
<p>9) Regionalizm</p> <p>Moja „mała ojczyzna”</p> <ul style="list-style-type: none"> - moje miejsce zamieszkania - ciekawostki, tradycje, legendy związane z okolicą, w której mieszkam

4. Techniki nauczania, uczenia się i metody pracy – sposoby osiągnięcia założonych celów edukacyjnych

Wyszczególnione techniki są tylko wybranymi przykładami do zastosowania. Mają one za zadanie stymulowanie dziecka do wypowiedzania się w języku niemieckim zarówno w mowie jak i piśmie, przy równoczesnym rozwijaniu umiejętności samodzielnego uczenia się i wykorzystywania poznanej wiedzy w praktyce. Ważne jest, aby różnicować aktywności dziecka, gdyż na tym etapie bardzo szybko się nudzi, a jego koncentracja jest tylko chwilowa. Istotne jest, aby od najmłodszych klas uświadamiać dzieci jak efektywnie się uczyć.

4.1 Techniki nauczania wymowy

Ucząc się języka w warunkach naturalnych dzieci bardzo szybko i dosłownie kopiuje słyszany akcent, intonację, rytm, melodię tego co słyszą, czyli obowiązujący sposób wymowy danego języka. W warunkach lekcyjnych, jak najbardziej zbliżonych do warunków naturalnych, wzorcem jest nauczyciel i pomoce audiowizualne. Do ćwiczeń wymowy zalicza się:

- słuchanie i powtarzanie za wzorem, w różnym tempie, z różną barwą i intonacją głosu;
- rysowanie ruchem dłoni długości sylab przy jednoczesnym ich artykułowaniu;
- „głuchy telefon” w różnych wariantach;
- zabawy sylabami, wyrazami, rymami; analiza i synteza wyrazów;
- wypowiedzianie łamańców językowych;
- recytowanie wyliczanek, rymowanek, wierszy i śpiewanie piosenek.

4.2. Techniki nauczania słuchania ze zrozumieniem

Jedną z pierwszych umiejętności nabywaną przez uczniów podczas nauki języka jest umiejętność rozumienia ze słuchu. Sprawność tą możemy kształcić stosując poniższe techniki:

- zabawy w naśladowanie, pantomima, zabawy ruchowe;
- wykonywanie poleceń nauczyciela (język lekcji);
- wspieranie opowiadania obrazem;
- dopasowywanie ilustracji do danego słowa;
- układanie wyrazów, zdań według kolejności usłyszanych informacji, przyporządkowywanie ich do treści;
- zadawanie pytań do usłyszanego tekstu;
- odpowiedzi na proste pytania do usłyszanego tekstu;
- słuchanie krótkich tekstów (czytanek, wierszy, rymowanek, piosenek, bajek) czytanych przez nauczyciela lub odtwarzanych jako nagranie;
- oglądanie bajek i filmów niemieckojęzycznych;
- uzupełnianie brakujących informacji w formie obrazka, słowa, wyrażenia lub zdania;
- rysowanie według podanych informacji.

4.3. Techniki nauczania mówienia, w tym poszerzające słownictwo i struktury językowe:

Na tym etapie edukacji należy pamiętać o zasadzie spiralności i powtarzalności słownictwa. Zabawy językowe są niezwykle ważne, gdyż rozwijają sprawność mówienia, urozmaicają zajęcia nie powodując znużenia i dlatego nie mają ograniczenia czasowego na lekcji.

Rozwijając sprawność mówienia wykorzystujemy:

- obraz (karty obrazkowe, strony tytułowe, piktogramy, schematy, plakaty, komiks);
- opisywanie przedmiotów, osób, miejsca, sytuacji, czynności z nią związanych;
- układanie historyjek obrazkowych / komiksów na podstawie materiału stymulującego lub samodzielnie w zależności od posiadanych umiejętności;
- powtarzanie za nauczycielem słów, wyrażen, zwrotów, w tym zabawy ruchowe oparte na wypowiedaniu potrzebnych do utrwalenia wyrażen;

- rozbudowywanie prostych konstrukcji, zabawy łańcuszkowe;
- stymulowanie do formułowania odpowiedzi na pytania do scenek sytuacyjnych, usłyszanych tekstów (informacji), czy obrazków;
- stymulowanie do zadawania pytań w celu osiągnięcia informacji;
- odgrywanie ról, dialogów, scenek z komiksów;
- przekształcanie podanych dialogów;
- prezentacja wyliczanek, rymowanek, wierszyków i poznanych piosenek;
- stosowanie wszelkiego rodzaju znanych gier i zabaw językowych.

4.4. Techniki nauki czytania, w tym czytania ze zrozumieniem

Umiejętność czytania ze zrozumieniem potrzebna jest nie tylko do czytania tekstów, ale także do odczytywania znaczenia symboli, piktogramów czy instrukcji. Na początku nauki uczeń skupia się wyłącznie na przeczytaniu tekstu bez jego analizy i zrozumienia. Rolą nauczyciela jest dążenie do tego, aby uczeń docelowo wykazał się umiejętnością odnajdywania najważniejszego przesłania tekstu i wyszukiwania informacji niezbędnych do jego zrozumienia i przetworzenia. Dlatego na zajęciach z języka niemieckiego zaleca stosować się poniższe techniki:

- zabawy literami, sylabami, analizą i syntezą wyrazów;
- wyszukiwanie liter w podanych wyrazach, zdaniach, czy tekstach; uzupełnianie ich o brakujące elementy;
- czytanie za wzorem;
- głośne, ciche lub wspólne czytanie;
- naprzemienne czytanie;
- czytanie z podziałem na role;
- dopasowywanie słowa, wyrażenia, czy zdania do obrazka;
- wyszukiwanie w tekście potrzebnych informacji;
- zadania typu prawda/fałsz;
- układanie zdań, fragmentów tekstu według kolejności;
- łączenie pasujących do siebie informacji zgodnie z informacją znajdującą się w tekście;
- odpowiadanie na pytania rozstrzygające do tekstu;
- poszukiwanie w zdaniu/tekście odpowiedzi na pytania;
- poszukiwanie ukierunkowanych informacji w tekście;

- dopasowywanie prostych zdań do rysunków;
- rysowanie na podstawie czytanego tekstu.

4.5. Techniki nauczania umiejętności pozajęzykowych, w tym kształcenie percepcji wzrokowych i manualnych, stanowią także:

- gry i zabawy kształcące spostrzegawczość (dostrzeganie i opisywanie różnic, podobieństw, relacji między przedmiotami, klasyfikowanie przedmiotów, zjawisk);
- wycinanie, klejenie, składanie (tworzenie memory obrazkowego lub słownego, układanie puzzli, rysowanie, lepienie z plasteliny, tworzenie dowolnymi technikami postaci do tekstów i scenek sytuacyjnych lub scenografii).

4.6. Techniki nauki pisania:

- kreślenie różnych kształtów, liter i cyfr (na piasku, mazakiem na tabliczkach, kredą po chodniku, farbą, kredkami na papierze, ręką/ palcem w powietrzu);
- kolorowanie, np. według podanej instrukcji;
- rysowanie;
- pisanie po śladzie;
- dokańczanie rymów obrazkowych, kształtów;
- uzupełnianie liter;
- zabawy sylabami, analiza i synteza wyrazów z jednoczesnym kreśleniem sylab w powietrzu;
- odwzorowywanie;
- przepisywanie;
- pisanie z pamięci i ze słuchu;
- dokańczanie zdań;
- wypełnianie luk w tekście;
- ćwiczenia poprawnej pisowni
- kojarzenie słów, tworzenie rodziny wyrazów; kontrolowanie zapisu wyrazu i samodzielne poprawianie;
- stosowanie znaków interpunkcyjnych, wielkiej litery na początku zdania i w rzeczownikach, imionach, nazwach własnych.

4.7. Techniki wielorakie

Uwzględniając założenia neurodydaktyki należy umożliwić dzieciom uczenie się od siebie, stosując jak najczęściej pracę w grupach i pracę metodą projektu. Aby uczniowie

mogli wykazać się umiejętnościami, predyspozycjami i kompetencjami najbardziej odpowiednie są metody aktywizujące.

Niewerbalną, ale bardzo cenną metodą pracy na zajęciach językowych jest obrazowanie wprowadzanych treści. Obraz w postaci strony tytułowej, rysunku, piktogramu czy plakatu musi być jednoznaczny, najlepiej barwny i dotyczyć świata bliskiego dziecku.

To on informuje w jakim temacie się poruszamy, budzi ciekawość co ułatwia skoncentrowanie dziecka na bieżącym zagadnieniu, pobudzając jego fantazję, inspirując i stymulując komunikację werbalną. Sukcesem w nauczaniu języka jest umiejętność komunikacji w postaci wykorzystania poznanych wiadomości i umiejętności. Aby ten proces zaistniał musi nastąpić zapamiętanie informacji. Rozwój psychofizyczny dziecka w młodszym wieku szkolnym pokazuje jak dobrze ukształtowana jest pamięć krótkotrwała. Najczęściej już następnego dnia nie pamiętają co było wczoraj. Zaleca się, by oddziaływać polisensorycznie (wielozmysłowo) osiągając w ten sposób zamierzony sukces dydaktyczny. Nieodłącznym czynnikiem zapamiętywania informacji jest ich regularność oraz powtarzalność. Powtórki powinny być krótkie, ale możliwie jak najczęstsze.

Aktywizacją jest wszystko, co wychodzi poza ramy pracy z podręcznikiem i ćwiczeniami, zabawy ruchowe na dywanie, układanie klocków, zabawa pacynkami, ludełkami i innymi zabawkami, ale również lepienie z plasteliny, wycinanie, składanie, klejenie, układanie koralików, nakrętek, itp., wszelkie zabawy manualne kształtujące sprawność małej motoryki, ale też odgrywanie ról, scenek, inscenizacji, tworzenie obrazów, plakatów, czy rekwizytów do danych sytuacji, przeprowadzanie doświadczeń oraz eksperymentów, które rozbudzają ciekawość pojmowania świata i dostarczają mnóstwo cennej wiedzy w odpowiedzi na pytania Jak? i Dlaczego?

Aktywność poznawcza jest siłą napędową do działania. Dzieci od urodzenia są ciekawymi badaczami i odkrywcami. Uczą się przez działanie zbierając swoje doświadczenie „ręką, sercem i głową”. Eksperymentowanie, doświadczenia, obcowanie ze sztuką dostarczają uczniom umiejętności zarówno tych pozajęzykowych jak i umiejętności komunikacji językowej. Metody aktywizujące są przyjazne dziecku i pozwalają na uniknięcie monotonii lekcji, a tym samym na rozbudzenie motywacji do zabawy językiem, który tak naprawdę, choć jest wówczas tylko pośrednio wykorzystywany przez dziecko, ale służy nadrzędemu celowi jakim jest cel nabycia umiejętności komunikacji. Ponadto eksperymentowanie, i czynności badawcze niosą ze sobą ogromny ładunek pozytywnych emocji wspierających proces uczenia się. W procesie organizacji zajęć lekcyjnych budzących ciekawość poznawczą ucznia, aż prosi się o łamanie standardów. Podążanie za potrzebami ucznia stwarza nauczycielowi ogromny wachlarz możliwości organizacji zajęć nie tylko w klasie, ale także poza murami szkoły. Takie zajęcia dodatkowo nabierają czysto poznawczego charakteru.

Nieocenioną metodą na zajęciach językowych jest praca z piosenką. Słowa piosenki dzięki połączeniu z melodią wpływają na nasze emocje i zakorzeniają się głęboko w pamięci. Teksty najczęściej się rymują co sprzyja zapamiętywaniu. Piosenki dla dzieci bardzo łatwo połączyć z ruchową prezentacją treści.

Warunkiem pomyślności przebiegu procesu nauczania jest stwarzanie dzieciom na zajęciach poczucia bezpieczeństwa. Lęk paraliżuje przed przyswajaniem nowych informacji, a tym samym utrudnia naukę. Dla stworzenia przyjaznej atmosfery na lekcji niezastąpione są gry i zabawy, zarówno te ruchowe śródlekcyjne, jak i dydaktyczne.

To właśnie one odwracają uwagę od żmudnej i nudnej w pojęciu dziecka nauki. Dobierając gry i zabawy dla dzieci należy zwrócić uwagę, aby uczestnictwo w zabawie miało większe znaczenie niż samo zwycięstwo. Podobnie dzieje się w przypadku metody projektu, która ułatwia uczniowi na każdym poziomie rozwoju wykazać się swoimi umiejętnościami, poszerzać swoje kompetencje w relacji z rówieśnikami i uczyć się wzajemnie od siebie.

Wartą wspomnienia jest również nauka metodą stacji. To jedna z najbardziej motywujących metod do nauki, gdzie następuje indywidualizacja procesu kształcenia, gdyż uczeń sam wyznacza sobie kolejność wykonywania działań, według swoich możliwości, umiejętności i potrzeb, tempo wykonania zadania, może korzystać z dowolnych form pracy, wesprzeć się pomocą dydaktyczną, pomocą koleżeńską, czy ewentualnie wskazówkami nauczyciela. Na jednym stanowisku zawsze znajdują się rozwiązania w celu dokonania przez ucznia samokontroli. Zadaniem nauczyciela jest przygotowanie stanowisk pracy i kart samokontroli i samooceny, ważne jednak jest to, aby zadania potrafiły zaintrygować ucznia i sprowokować go do podjęcia wyzwania jakim jest przejście stacji. Przygotowanie dziecka do systematyzowania swoich wytworów w postaci portfolio uczy go również wartościowania własnej pracy, uczy oceniać ustalając kryteria, pobudza do refleksji, uczy selekcjonowania. To dziecko decyduje, którą pracę umieści w portfolio i czy będzie chciał się nią pochwalić na forum klasy w momencie prezentacji zbiorów.

4.8. Formy socjalne

W celu urozmaicenia lekcji, zaleca się stosowanie zróżnicowanych form pracy, dostosowanych do nauczanego materiału. Mogą to być:

- praca frontalna, zbiorowa,
- praca w grupach,
- grupy jednorodne (o podobnych osiągnięciach, bądź zainteresowaniach),
- grupy o zróżnicowanym poziomie (mogą się wzajemnie wspierać i sobie pomagać),
- grupy doboru celowego (zgodnie z celem jaki chcemy osiągnąć),
- grupy losowe (np. podział na grupy z wykorzystaniem aplikacji Random Generator <https://www.randomlists.com/team-generator>,
- praca w parach,
- praca indywidualna (kierowana przez nauczyciela lub samodzielna),
- **praca projektowa indywidualna lub grupowa** (wykonywana w szkole bądź w domu).

Podczas wybierania form pracy, nauczyciel nie może kierować się jedynie chęcią uatrakcyjnienia zajęć. Wybór ten musi wynikać z typu zadań, jakie uczniowie otrzymują do wykonania oraz celów, które nauczyciel zamierza osiągnąć. Należy więc tak planować każdą lekcję, aby stosowanie różnorodnych form pracy było uzasadnione i sprzyjało efektywnemu uczeniu się.

4.9. Indywidualizacja procesu nauczania

Na zajęciach języka niemieckiego mogą pojawić się uczniowie, którzy mają specjalne potrzeby edukacyjne. Praca nauczyciela z takimi dziećmi wymaga indywidualnego podejścia. Z reguły potrzebna jest dodatkowa pomoc nauczyciela w postaci częstego monitorowania pracy ucznia, umożliwienie mu korzystania z pomocy asystenta – kolegi czy koleżanki z klasy. Uczniowie pracując z rówieśnikami, czują się bezpieczniej, przez to nie blokują się na

zaangażowanie w lekcję. Tempo pracy takiego ucznia musi być dostosowane do jego możliwości, co nie oznacza, że jest on zwolniony z wykonywania zadań i aktywnego udziału w zajęciach. Zadania są zróżnicowane pod względem ilości, a nie jakości.

Zachęcamy do wykorzystywania elementów terapeutycznych takich jak np. arteterapia, bajkoterapia, drama czy też elementy treningu emocjonalnego do wplątania w swoje zajęcia.

5. Opis założonych osiągnięć ucznia

Realizując założenia podstawy programowej przewidujemy, że uczeń kończący trzecią klasę szkoły podstawowej jest:

1. Świadomy własnego dziedzictwa narodowego.

1) dostrzega i rozumie wartość swego języka ojczystego, jest świadomy swej tożsamości narodowej;

2) zna podstawowe elementy przyrody, kultury materialnej i duchowej mniejszości narodowej, do której należy.

2. W obszarze kształcenia językowego uczeń:

1) słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji;

2) czyta ze zrozumieniem krótkie, proste teksty literackie;

3) wyszukuje w tekście potrzebne informacje;

4) tworzy formy użytkowe: życzenia, zaproszenie, list;

5) zna i stosuje formy grzecznościowe w kontaktach międzyludzkich;

6) tworzy w formie ustnej i pisemnej kilkuzdaniową wypowiedź;

7) dobiera właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych;

8) uczestniczy w rozmowach: zadaje pytania, udziela odpowiedzi i prezentuje własne zdanie;

9) poszerza zasób słownictwa, czytając proste teksty literackie oraz inne teksty kultury;

10) zna alfabet: rozróżnia litery, głoski, znaki fonetyczne; dzieli wyrazy na sylaby; oddziela wyrazy w zdaniu, oddziela zdania w tekście i poprawnie je zapisuje (zgodnie z elementarnymi zasadami ortografii i interpunkcji);

11) przepisuje pojedyncze wyrazy i zwroty;

12) pisze proste i krótkie zdania według wcześniej poznanych schematów;

13) przepisuje teksty, pisze z pamięci i ze słuchu; w miarę swoich możliwości samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe.

3. W obszarze kształcenia literackiego i kulturowego. Uczeń:

- 1) czyta i recytuje, z uwzględnieniem interpunkcji, intonacji, akcentów, poprawnej wymowy;
- 2) wykorzystuje teksty literackie do tworzenia własnych wypowiedzi;
- 3) czyta wskazane teksty literackie i wypowiada się na ich temat.

Podstawa programowa nauczania języka mniejszości narodowej - języka niemieckiego nie określa obszarów tematycznych realizowanych na lekcjach, dlatego wybór tematyki lekcyjnej należy do nauczyciela prowadzącego zajęcia. Biorąc pod uwagę naturalne predyspozycje dzieci do uczenia się tematyka powinna odnosić się do bezpośredniego świata dziecka, w którym ono funkcjonuje.

Organizacja zajęć musi wzbudzać w uczniach ciekawość, a różnorodność tych lekcji powodować, że dziecko z chęcią będzie w nich uczestniczyć. Wtedy taka obopólna współpraca ucznia i nauczyciela pozwoli z jednej strony na opanowanie umiejętności i kompetencji komunikacyjnych w języku niemieckim, a z drugiej strony na harmonijny rozwój ucznia, czyli zaspokajanie jego potrzeb rozwojowych. Tym samym nauczyciel prowadząc ucznia przez świat nauki powinien być kreatywny i dokonywać obserwacji ucznia dostosowując narzędzia do jego możliwości i predyspozycji.

Wszystkie techniki i metody pracy jak również formy socjalne powinny być weryfikowane i dostosowane do grupy uczniów z jaką przyjdzie pracować nauczycielowi, w zależności od ich słabych i mocnych stron związanych z preferencjami w uczeniu się. A co za tym idzie nauczyciel uwzględnia w procesie nauczania rozwój umiejętności koordynacji wzrokowo - ruchowej oraz percepcję manualną ucznia. Zaproponowane techniki nauczania, uczenia się i metody pracy pozwalają uwzględnić dynamiczny rozwój dziecka w młodszym wieku szkolnym, jego potrzebę ruchu, działania i eksperymentowania.

Specyfika pracy z dzieckiem młodszym polega na tym, że nauczyciel musi stworzyć mu przyjazne środowisko rozwojowe opierające się na rozwijaniu nie tylko kompetencji twardych, potrzebnych do nabycia umiejętności językowych, ale przede wszystkim na rozwijaniu kompetencji społecznych, po to aby jego uczniowie byli kreatywni, umieli współpracować w zespole. Nauczyciel pracujący w klasach I - III musi pamiętać o naturalnej potrzebie poczucia akceptacji i bezpieczeństwa dziecka.

Kluczową rolę w nauczaniu odgrywają nie tylko przygotowane przez nauczyciela materiały lekcyjne, ale również atmosfera lekcji i relacje z uczniami. Z praktyki nauczycielskiej godne polecenia i przynoszące efekty są więc następujące zasady:

- miła i wesoła atmosfera na lekcji,
- nauczyciel zawsze pomaga swoim uczniom,
- uczeń czuje się bezpiecznie,
- nauczyciel wykorzystuje różnorodne metody pracy podczas jednej jednostki lekcyjnej,
- zabawy językowe i różne formy socjalne wzbudzają w uczniach postawę otwartości i kreatywności,
- praca nie tylko w ławce, ale też na dywanie, jak również poza salą lekcyjną (np. plac zabaw, las, boisko),

- nauczyciel respektuje zainteresowania uczniów,
- nauczyciel cały czas używa języka niemieckiego jako języka lekcyjnego.

6. Procedura oceniania uczniów

Integralną częścią nauki jest kontrolowanie postępów ucznia w procesie nauki języka mniejszości narodowej - języka niemieckiego. Ocenianie ma trzech adresatów. Jednym z nich jest nauczyciel, dla którego ocenianie jest źródłem wiedzy na temat skuteczności i efektywności procesu dydaktycznego. Kolejnymi adresatami są uczeń i jego rodzice, dla których ocenianie jest informacją o poziomie osiągnięć edukacyjnych, o postępach w zakresie osiągniętych wiadomości i umiejętności w danym momencie. Do obowiązków nauczyciela należy zatem systematyczne przekazywanie uczniowi i jego rodzicom informacji zwrotnej na temat postępów ucznia w zakresie poszczególnych kompetencji językowych. Podczas oceniania należy mieć na uwadze możliwości ucznia, a przede wszystkim jego możliwości intelektualne, emocjonalne, społeczne oraz psychofizyczne.

Istotne jest, aby dzieci od razu po wykonaniu zadania otrzymywały informację zwrotną: co już wiedzą, a co jeszcze powinny utrwalić. Powoduje to u nich chęć do dalszej nauki, budując tym samym motywację wewnętrzną. Najbardziej przyjazną dla dziecka na tym etapie jest ocena opisowa z uwzględnieniem oceniania kształtującego.

Ciekawą formą sprawdzenia wiedzy jest metoda stacji. Nauczyciel przygotowuje stacje, przy których uczeń wykonuje zadania sprawdzające jego umiejętności. Uczeń sam wybiera kolejność wykonanych zadań i od razu otrzymuje informację zwrotną o ich poprawnym wykonaniu. Interesującą formą sprawdzenia opanowanego materiału może być także interaktywna gra lub zadanie w formie elektronicznej.

Wybór sposobu oceniania należy do nauczyciela, jednakże należy pamiętać, że podstawę rzetelnej oceny stanowią poprawnie skonstruowane narzędzia. Przy ocenianiu śródrocznym i rocznym nauczyciel powinien przede wszystkim zwrócić uwagę na zaangażowanie i aktywność dziecka na zajęciach.

7. Przykładowe teksty kultury do wykorzystania na zajęciach

Książki:

„Der arme Schneider“ E. Moravia, B.Veress , Goethe Institut e.v

„Der Hase mit der roten Nase“ Helme Heine

„Die Wohnung der Maus“ Johannes Trojan

cała seria E. Carle, np. „Die kleine Raupe Nimmersatt”

Książki Janoscha

Beate Botor: “Willst du mit mir spielen? “

Filmy, bajki z Youtube:

„Deutsch mit Socke” (Youtube)

„Deutsch mit Toni Tiger” wyd. Eli

Die Geschichte von St. Martin <https://www.youtube.com/watch?v=CdJPDIO3m6s> (29.08.2022)

nauka kolorów www.youtube.com/watch?v=8jOfzjQbolA (29.08.2022)

www.youtube.com/watch?v=YpwBJGFp9_E (29.08.2022)

Hänsel und Gretel (piosenka) <https://www.youtube.com/watch?v=FgpN2xDgQh> (29.08.2022)

Hänsel und Gretel (Gute Nacht Geschichte) | Märchen für Kinder Animation HD auf Deutsch

<https://www.youtube.com/watch?v=UvQOWI7uRxM> (29.08.2022)

Hänsel und Gretel - Märchen für Kinder -

Trickfilm <https://www.youtube.com/watch?v=MT42Jd0hLfAtp> (29.08.2022)

<http://www.labbe.de/spielotti/> - viele Spielideen für Gruppen (29.08.2022)

<https://www.kohlverlag.de/search/?action=CmsAction595aa0273dca8> (29.08.2022)

Lehr- und Lernmaterialien: <https://www.youtube.com/user/andreathonville> (29.08.2022)

https://wakelet.com/wake/sSsYJqAw5E_zHenrmorOO (29.08.2022)

Mediateka TSKN <https://skgd.pl/de/medioteka/publikacje/> (29.08.2022)

Bilingua - łatwiej z niemieckim <https://wakelet.com/wake/pTLZkx27-mt2HG0GpZ9yd> (29.08.2022)

8. Bibliografia i literatura pomocnicza

Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie. Warszawa 2003, Wydawnictwa Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli.

Jak uczy się mózg. Spitzer M. Wydawnictwo naukowe PWN

„Mehr Spaß mit Deutsch” Goethe Institut, Warszawa

Metodyka nauczania języków obcych. Komorowska, H. 2001. Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna

Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi. Żylińska M.,

Wydawnictwo Naukowe UMK. O programach prawie wszystko. Komorowska, H. 1999. Wydawnictwo WSiP

Niko 1-3, Schülerbuch und Arbeitsbuch, Erarbeitet von Brigitte Beier (Nordrhein-Westfalen), Stefanie Erdmann (Nordrhein-Westfalen), Iris Herbst (Baden-Württemberg), Ulrike Kähler (Nordrhein-Westfalen),

Susanne Rips (Nordrhein-Westfalen), Ute Schimmler (Bremen), Wydawnictwo Klett 2016
Praca nauczyciela i ucznia w klasach 1 – 3. Lelonek M., Wróbel T. (red.). Wydawnictwo WSiP

Rituale für Kinder in Reimen, Liedern und Fingerspielen, Cvelius, A. 2009

Rozwój i wychowanie dzieci w młodszym wieku szkolnym. Wołoszynowa L. Wydawnictwo PWN

Źródła inspiracji:

Program Niwki: <https://niwki.rcre.opolskie.pl/wp/>

Bilingua - łatwiej z niemieckim: <https://www.bilingua.haus.pl/>